

Процедура по ОВОС на Инвестиционно предложение за изграждане на нова ядрена мощност

© АЕЦ Козлодуй

Процедурата, свързана с реализацията на инвестиционното предложение за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“, е уникална и безупречно проведена

Целта на процедурата по ОВОС е да отчете възможността от възникване на екологични проблеми на най-ранния етап на вземане на решение и да направи този процес по-прозрачен посредством консултации и участие на обществеността. Тя предшества решенията за одобряване на дадено инвестиционно предложение (ИП) и е едно от последните важни етапи преди това. Тези решения са конкретни, свързани предимно с местоположението и технологичното решение на инвестиционното предложение, отнасящи се по-скоро до ограничаване, отколкото до предотвратяване на въздействията върху околната среда.

Ето защо процедурата по ОВОС се счита за един от инструментите за превантивен контрол, подпомагащи вземането на крайно решение за одобряване или отхвърляне на инвестиционни предложения. Превантивният контрол има за цел недопускане на замърсяване и/или увреждане на околната среда и човешкото здраве над допустимите норми преди осъществяване на планираната дейност.

За конкретизиране и очертаване на съответствието на процедурата по ОВОС, реализирана при проекта за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ с основните етапи от законодателната процедура, посочени в Таблица 1, както и с предизвикателствата, поставени пред нея, по-долу следва описание на дейностите, предприети от Възложителя на това инвестиционно предложение – „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ ЕАД, проектна компания, специално създадена за да проведе предпроектните проучвания за обосноваване на необходимостта от нова ядрена мощност на територията на Република България.

С Инвестиционното предложение на „АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ ЕАД се предвижда изграждането на нова ядрена мощност от най-ново поколение (Генерация III или III+) с леководороден реактор с вода под налягане (от типа PWR – Pressurised Water Reactor), с инсталирана електрическа мощност около 1200 MW на една от 4-те потенциални площадки и прилагайки едно от три основни технически и компоновъчни решения за реакторни инсталации от най-ново поколение.

Биляна Симеонова работи в областта на екологията и опазването на околната среда повече от 10 години, като от 6 години прилага познанията си в ядрения сектор. Притежава опит в управлението и координирането на голям брой проекти в областта на опазването на околната среда, като всички те покриват осигуряване качествата на всички компоненти и характеристики на околната среда като Проекти за управление на отпадъците, Проекти във водния сектор, Проекти по залесяване. Последните няколко години участва, в качеството си на експерт Еколог, в проекта за изграждане на нова ядрена мощност на площадката

на АЕЦ „Козлодуй“ с основна отговорност, свързана със законосъобразното провеждане на процедурата по оценка на въздействието върху околната среда. Като служител на „АЕЦ Козлодуй- Нови мощности“ ЕАД, Биляна Симеонова е взела участие в редица технически срещи, организирани от МААЕ, в т.ч. успешно е завършила Училище по мениджмънт в ядрения сектор в Токио, Япония през 2018 г. Магистър по Екология и опазване на околната среда от Лесотехнически университет София и студент по Ядрена енергетика в магистърска програма на Технически университет София.

□ ЯДРЕНА ЕНЕРГЕТИКА

© АЕЦ Козлодуй

В средата на 2012 г., успоредно със стартиране на предпроектните проучвания

за обосноваване на необходимостта от изграждане на нова ядрена мощност на територията на Република България, във възможно най-ранен етап, Възложителят на инвестиционното предложение уведоми компетентния орган по прилагане на процедурата по ОВОС за неговото съществуване.

Процедурата, съответстваща на това действие,

е преценяването на необходимостта от прилагане на нормативните изисквания, свързани с извършване на оценка на въздействието на ИП върху околната среда.

Резултатите от извършената преценка, с участието на участниците в преценката –

„АЕЦ Козлодуй – Нови мощности“ ЕАД в ролята си на Възложител, Министерство на околната среда и водите (МОСВ), в ролята си на

компетентен орган, местната администрация, редица институции, в т.ч. и неправителствени организации в качеството си на лица за консултации, показват, че това инвестиционното предложение попада в обхвата на Приложение 1 от ЗООС, т. 2.2. „Ядрени електроцентрали и други ядрени реактори, включително демонтаж или извеждане от експлоатация на такива централи и реактори, с изключение на инсталации за производство и преработване на делациите се или обогатени материала

ли, чиято максимална мощност не надвишава 1 киловат непрекъснато топлинно натоварване”, и подлежи на задължителна ОВОС, като компетентен орган за вземане на решение по ОВОС е Министерът на околната среда и водите.

След като е определена процедурата и подчертана необходимостта от извършване на задължителна ОВОС,

трябва да се определи обхватът на тази оценка. Определяне на обхвата е процес на решаване кои въпроси да бъдат проучени при изготвянето на ОВОС, щом вече е взето решение, че ОВОС е необходимо.

Съгласно ЗООС, задължение на възложителя е да осигури изработване на задание за обхват на ОВОС.

„АЕЦ Козлодуй- Нови мощности“ ЕАД, след проведена конкурсна процедура, възложи изготвянето на Заданието за обхват и съдържание на Доклада по ОВОС на екип

Първата стъпка е провеждането на консултации с институции и организации

Таблица 1.

Етапи	Пояснения
Подготовка на инвестиционно предложение	Възложителят осигурява задание за проектиране или през инвестиционно проучване в зависимост от намеренията си.
Уведомяване на компетентния орган по околна среда и засегнатото население	Осигурява се от възложителя, като уведомяването трябва да е писмено. Компетентните органи по околна среда са МОСВ и РИОСВ.
Преценяване (Screening)	<p>Извършва се от компетентния орган по околна среда за всеки конкретен случай, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ за инвестиционно предложение в Приложение № 1 на ЗООС се изисква задължителното извършване на ОВОС; ■ за инвестиционно предложение в Приложение № 2 на ЗООС се преценява необходимостта от ОВОС, случай по случай и съобразно критериите. ■ за инвестиционно предложение извън Приложения № 1 и 2 на ЗООС, но засягащо елементи от Националната екологична мрежа се преценява необходимостта от ОВОС, случай по случай и съобразно критериите. <p>За случаите на преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, компетентният орган по околна среда издава мотивирано решение:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ за извършване на ОВОС; ■ да не се извършва ОВОС.
Определяне на обхвата на оценката (Scoping)	Изработването на заданието за обхвата на ОВОС се осигурява от възложителя, както и провеждането на консултации с компетентния орган по околна среда, специализирани ведомства, включително и поделенията на Министерството на здравеопазването и засегнатата общественост. Възложителят изготвя справка за резултатите от проведените консултации и за мотивите за приетите и неприетите препоръки и бележки. Информацията, получена при консултациите се използва при изготвянето на заданието. Възложителят задължително провежда консултации по изработеното задание с компетентния орган по околна среда.
Изготвяне на доклада за ОВОС	Възлага се от възложителя на колектив от експерти с ръководител. Изготвя се съобразно заданието и при ползване на актуални данни, съвременни познания и методи на оценка. В случай, че преди това е била проведена процедура по Екологична оценка на планове и/или програми, се вземат под внимание събраната информация, направените анализи при изготвянето на Екологичната оценка, както и становището на компетентния орган по нея.
Оценяване на качеството на Доклада за ОВОС	Възложителят представя изготвения доклад през компетентния орган по околна среда за оценка на качеството му. Компетентният орган оценява качеството по степенна система, в резултат от която: <ul style="list-style-type: none"> ■ при положителна оценка се пристъпва към организиране на обществено обсъждане от страна на Възложителя; ■ при отрицателна оценка връща доклада за допълване/преработване, като дава конкретни указания за това.
Обществено обсъждане на Доклада за ОВОС	Възложителят предоставя копия от доклада на засегнатите общини/кметства/райони, посочени от компетентния орган по околна среда и съвместно с тях организира среща за обществено обсъждане, за което уведомява интересуващите се чрез средствата за масово осведомяване. Общините/кметствата/районите, компетентните органи по околна среда и възложителят осигуряват достъп до доклада за ОВОС на всички интересуващи се най-малко 1 месец преди датата на срещата. Възложителят представя през компетентния орган по околна среда становище по предложенията, препоръките, мненията и възраженията в резултат от общественото обсъждане. При постъпили предложения за други възможни начини за осъществяване на инвестиционното предложение Възложителят по своя преценка може да възложи допълнение към доклада и да организира ново обществено обсъждане.
Вземане на решение по ОВОС	Решението по ОВОС се взема от компетентния орган по околна среда въз основа на доклада за ОВОС и приложенията към него, документацията и становищата, получени в хода на процедурата, резултатите от общественото обсъждане и решение на съответния Експертен екологичен съвет.
Обявяване на решението	Решението е административен акт по АПК и подлежи на съдебен контрол. Именно тук е въведено второто участие на заинтересованите страни /обществото за влияние върху екологичните аспекти при реализацията на проекта. С Решението може да бъде: <ul style="list-style-type: none"> ■ одобрено осъществяването на инвестиционното предложение; ■ неодобрено осъществяването на инвестиционното предложение. <p>В срок от 7 дни от постановяване на решението компетентните органи предоставят решението на Инвеститора и го оповестяват чрез средствата за масово осведомяване или по друг подходящ начин.</p>
Контрол по изпълнение на мерките и условията от решението по ОВОС	Компетентните органи осъществяват контрол по план за изпълнение на мерките и по изпълнението на условията от решението по ОВОС. При констатиране на неспазване на условията в решението се налагат глоби или имуществена санкция.

□ ЯДРЕНА ЕНЕРГЕТИКА

от високо-квалифицирани експерти, представители на българо-испанския консорциум „Дикон Аксиона Инж.“

Първата стъпка при изготвянето на заданието е провеждането на консултации с различни институции и организации, имащи отношение с реализирането на инвестиционното предложение.

Консултациите с компетентните органи, други специализирани ведомства и обществото като цяло са от голямо значение. Като резултат от тяхното провеждане в ОВОС се вземат предвид всички въздействия, проблеми, съображения, алтернативи и смекчаващи въздействията мерки, на които според заинтересованите страни трябва да се обърне внимание. Проектната компания проведе консултации освен с всички ведомства и институции, ангажирани с одобряването на инвестиционните предложения по принцип (национална, регионална и местна администрации), и с над тридесет организации, считани за заинтересовани страни в процеса по вземане на решения, свързани с околната среда.

Важно е да се отбележи, че след анализ на риска и преглед на исторически процеси е взето решение да се обърне сериозно внимание на искането на анти-ядрена Австрия в процедурата по ОВОС. В процеса на тази оценка от страна на Федерална Република Австрия са депозирані въпроси и заявления за участие в цялостната процедура по оценка на въздействието върху околната среда в съответствие с възможностите, предоставени от ЕСПОО Конвенцията и Орхуската Конвенция за участие в международните процедури и достъп до информация, свързана с околната среда.

Резултатите от проведените консултации, в т.ч. и в

трансграничен контекст, дават отговор на три ключови въпроса при определянето на обхвата за извършване на ОВОС на инвестиционното предложение за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“:

- Какво влияние може да окаже инвестиционното предложение върху околната среда?
- Кое от тези въздействия би било от значение и следователно се нуждае от по-подробно разглеждане при ОВОС?
- Кои алтернативи и смекчаващи мерки трябва да бъдат взети предвид за конкретното инвестиционно предложение?

След проведените консултации и въз основа на коментарите, становищата и изискванията на заинтересованата общест-

веност от една страна и от друга – законодателните изисквания, е определен обхватът и разработено заданието за извършването на ОВОС на инвестиционното предложение. Заданието за обхват и съдържание на ОВОС на Инвестиционно предложение за „Изграждане на нова ядрена мощност от най-ново поколение на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ е разработено на основание чл.95, ал.2 от Закона за опазване на околната среда и чл.10, ал.1-3 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда.

Основна цел на Заданието е да определи обхватът и съдържанието на ДОВОС, включително посочвайки използваните методики за прогнози и оцен-

ка на отделните компоненти и фактори на околната среда, както и риска за човешкото здраве от изграждането на новата ядрена мощност, разглеждайки равностойно три основни технически и компановъчни решения за реакторни инсталации от най-ново поколение и 4 потенциални площадки за разполагане на новата ядрена мощност.

Доказателство за успешно проведени консултации и адекватно изготвеното, въз основа на тях, задание за обхват и съдържание на Доклада по ОВОС, е одобряването му от компетентния орган, без да бъде връщано за коригиране, точно един месец, след като е предоставено за преглед. **Следващата стъпка е провеждането на редица полеви анализи**, изследвания и проучвания на

компонентите на околната среда и пристъпване към изготвяне на Доклада по ОВОС.

В съответствие със Закона за опазване на околната среда, подзаконната нормативна база и обхвата, определен в преходната фаза от процедурата, е разработен Докладът по ОВОС на инвестиционно предложение за изграждане на нова ядрена мощност от най-ново поколение на площадката на АЕЦ „Козлодуй“. Обхватът на доклада е изцяло съобразен с изискванията чл. 96, ал. 1 от ЗООС и на чл. 12 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда.

Предвид факта, че инвестиционното предложение попада в близост до защитени зони

ме на строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация на Инвестиционно предложение за „Изграждане на нова ядрена мощност от най-ново поколение на площадката на АЕЦ „Козлодуй““.

Предвид характера на инвестиционното предложение и близостта му до други обекти със стратегическо значение, от особено значение при изготвянето на Доклада по ОВОС е отчитането на т.нар. кумулативно въздействие. Докладът е изготвен в съответствие с изискванията на действащата към момента нормативна уредба. Предложени са конкретни мерки за намаляване, предотвратяване или възможно най-пълно отстраняване на идентифицираните въздействия върху околната среда и човешкото здраве, като са отчетени и синергични ефекти на редиционния фон. И през трите фази на реализация на ИП: строителство, експлоатация и извеждане от експлоатация, не е идентифицирано трансгранично въздействие за румънската територия на 30 km зона около АЕЦ „Козлодуй“.

На база направените анализи и оценка на въздействията върху всички компоненти и фактори на околната среда, в т.ч. опазване на биологичното разнообразие от реализиране на ИП „Изграждане на нова ядрена мощност от най-ново поколение на площадката на АЕЦ „Козлодуй““, приоритетен избор за изграждане на нова ядрена мощност (НЯМ) е Площадка 2. По отношение на варианта на тип реактор не може да се идентифицира определен модел, тъй като и трите технически решения са опции за реализация на инвестиционното намерение.

Тук също много важен момент е провеждането на консултации с всички страни, които са консултирали заданието за обхват и съдържание на Доклада

© АЕЦ Козлодуй

Обхватът на доклада е изцяло съобразен с изискванията чл. 96, ал. 1 от ЗООС

по Закона за биологичното разнообразие, е изготвен и Доклад за оценка на степента на въздействие на инвестиционното предложение с предмета и целите на опазване на защитените зони като неразделна част от Доклада по ОВОС. Докладът по ОВОС описва и оценява въздействието на новата ядрена мощност върху околната среда и здравето на хората.

Докладът за ОВОС включва подробен анализ, прогноза и оценка на въздействията върху всички компоненти и фактори на околната среда, както и здравно-хигиенните аспекти по вре-

□ ЯДРЕНА ЕНЕРГЕТИКА

по ОВОС, както и всички останали заинтересовани институции, организации, общественост, засегнати и/или считащи се за засегнати от реализацията на инвестиционното предложение.

След извършването на всички необходими изследвания и консултации в края на август 2013 г.,

разработеният Доклад по ОВОС е внесен в МОСВ за оценка на неговото качество и определяне на последващи дейности след това. В съответствие с нормативните изисквания, Докладът по ОВОС е разгледан от всички компетентни ведомства, в т.ч. и в трансграничен контекст с компетентните органи на Румъния и Австрия, като заключенията от тази проверка водят до положителна оценка на качеството на Доклада с несъществени забележки, които няма да доведат до изменение на инвестиционното предложение, което да окаже отрицателно въздействие върху околната среда.

Следващият етап от процедурата по ОВОС е провеждането на срещи за обществени обсъждания.

Същите се осъществяват в общините, районите и кметствата, които евентуално могат да бъдат засегнати пряко от осъществяването на инвестиционното предложение. Всеки един гражданин може да се запознае с Доклада, както и да вземе участие в общественото обсъждане чрез участие в дискусия и поставяне на въпроси към експертите. Населението се известява за предстоящото обществено обсъждане чрез поставяне на обявление на видно място в сградата на общината/кметството, чрез интернет сайта на общината, интернет сайта на Възложителя и чрез средствата за масово осведомяване, в т.ч. и чрез местната преса и радио.

За инвестиционното предложение за изграждане на нова

ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ е определено провеждането на 5 срещи за обществено обсъждане на територията на България – в общините Козлодуй, Мизия, Оряхово, Вълчедръм и Хайредин и 3 срещи за обществени обсъждания на територията на Румъния – в Дабулени, Крайова и Букурещ.

По отношение на общественото обсъждане в трансграничен контекст с Австрия,

в съответствие с ЕСПОО Конвенцията е предоставяна информация на всеки етап от процедурата. Консултациите преминават в писмена комуникация, изразяване на становища с коментари и въпроси, свързани с реализацията на инвестиционното предложение. Тази процедура завършва с предоставяне на независимо експертно становище от австрийска страна, с което е потвърдено, че на етап ОВОС предоставената от българския възложител информация е достатъчна за приключване на процедурата.

Решението на Министъра на околната среда и водите е потвърдено от ВАС

Последният етап от процедурата е вземането на решение по ОВОС.

Решението по ОВОС се взема от компетентния орган по околна среда въз основа на доклада за ОВОС и приложенията към него, документацията и становищата, получени в хода на процедурата, резултатите

от общественото обсъждане и решение на съответния Експертен екологичен съвет. Процедурата по ОВОС за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ приключи успешно, с вземането на решение от министъра на околната среда и водите на 27.01.2015 г., с което се одобрява реализацията на инвестиционното предложение, две години след нейното стартиране, което е сравнително кратък период предвид характера на инвестиционното предложение.

Това от своя страна е доказателство за спазване на всички процедурни и нормативни изисквания при провеждане на самия процес по ОВОС, което по-късно през 2019 г. е признато като добра

© АЕЦ Козлодуй

практика от Икономическата комисия за Европа на ООН в доклада „Препоръки за добра практика“ относно Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст, даващ висока международна оценка за дейностите по изграждане нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“, по-конкретно проведената процедура по ОВОС.

Срещу Решението на министъра на околната среда и водите, с което е одобрено инвестиционното предложение за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“, са подадени 5 жалби от неправителствени природозащитни организации с основен мотив „неправилно проведе-

на процедура“. Образованите заседания продължават 4 години, когато първо-инстанционният състав на Върховния административен съд определя решението по ОВОС за незаконосъобразно, след което на последна инстанция, предвид всички предоставени доказателства за провеждане на законосъобразна процедура от страна на Възложителя, Решението на Министъра на околната среда и водите е потвърдено.

С този акт на ВАС още веднъж е потвърдено добросъвестното и високо професионално отношение от страна на екипите, разработвали и участвали в процедурата по ОВОС към дейностите за отговорно и устойчиво развитие на ядрената енергетика.

В заключение, няколко са основните моменти, които бележат процедурата по ОВОС, свързана с реализацията на инвестиционното предложение за изграждане на нова ядрена мощност на площадката на АЕЦ „Козлодуй“ като уникална и безупречно проведена:

- Характерът на инвестиционното предложение и високата степен на обществена му значимост;
- Широкият кръг от участници в процедурата;
- Одобряването на Заданието за обхват и съдържание на Доклада по ОВОС без коментари и забележки;
- Одобряването на качеството на Доклада по ОВОС без повторно връщане за корекции;
- Успешната комуникация с Република Румъния и Федерална Република Австрия;
- Сравнително краткият период за провеждане на процедурата;
- Международното признание от Икономическата комисия за Европа на ООН в доклада „Препоръки за добра практика“ относно Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст“.

Настоящият Доклад по ОВОС е най-актуалният доклад към момента в района на Източна Европа, отчитащ най-съвременните изисквания на ЕС и Международната общественост, включително ООН, и подчертаващ високия професионализъм на експертите от България.

*Пълният текст на настоящия доклад, включващ допълнителни подробности по процедурата, е представен на БУЛАТОМ'2019

Биляна СИМЕОНОВА
Експерт Еколог, Началник
отдел „Инженерно-техническа
дейности“ в „АЕЦ Козлодуй-
Нови мощности“ ЕАД

Предвижда изграждането на нова ядрена мощност около **1,2 GW** на една от 4-те потенциални площадки